

Helende arkitektur ligger bak Norges første sykehus bygget med massivtre

Oslo universitetssykehus skal få nye bygg for psykisk helsevern og avhengighet. De blir ført opp med krysslimte massivtreelementer og pasientene blir eksponert for mye av treet.

Slik blir nye Aker, med de fire byggene som utgjør avdeling for psykisk helsevern og avhengighet ført opp med massivtre. Målet er at så mye som mulig av treet skal være eksponert. *Illustrasjon: Anne Guri Grimsby*

Joachim Seehusen

7. juni 2022 - 14:00

Denne Ekstra-saken kan leses gratis av alle du deler den med.

[Kopier lenke](#)

I forprosjektet er det lagt til grunn at de fire nye byggene som skal romme psykisk helsevern og avhengighet skal planlegges for bygging med massivtreelementer. Den somatiske delen av sykehuset blir bygget med stål og betong.

Når alt står ferdig blir nye Aker sykehus på 170.000 m², med totalt 800 sengeplasser hvorav 300 sengeplasser i byggene for psykisk helsevern og avhengighet, og det største bygget alene på vel 26.000 m². Prosjekteringsteamet for nye Aker består av Ratio arkitekter, Arkitema Architects, Sweco og Erichsen & Horgen.

ARTIKKELEN FORTSETTER ETTER ANNONSEN

Helende arkitektur

Dag Bøhler er prosjektdirektør for prosjektorganisasjonen til Helse Sør-Øst RHF. Han sier at de alltid er opptatt av helende arkitektur, og at tre er en naturlig del i et slik konsept.

– Men det må alltid avveies mot andre hensyn og løsninger, sier Bøhler.

Helende arkitektur er læren om hvordan fysiske omgivelser påvirker mennesker, og arkitekturens betydning for helse og velvære.

Miljøpsykolog og professor Roger S. Ulrich ved Chalmers tekniska högskola i Sverige er en av grunnleggerne av dette forskningsområdet,

som også blir kalt evidensbasert design.

LES OGSÅ

Kunnskapshull om brann i store trebygg

– I den første studien sammenlignet han resultatene der halvparten av pasientene lå i rom med utsikt rett mot nabobygget mens den andre halvparten hadde utsikt til en park. Ulrich fant signifikante forskjeller, sier Per Christian Brynildsen, arkitekt og partner i Ratio arkitekter.

Mange sykehus er tegnet og bygget som behandlingsmaskiner med fokus på medisinsk kompetanse og teknisk utstyr. Det har gitt mange sykehus som er funksjonelle, men også upersonlige. Velværet til pasienter, pårørende og ansatte har ikke alltid stått i fokus. Med helende arkitektur stilles pasientenes behov i sentrum.

Økt overlevelse

Til tross for at helende arkitektur har fått stor oppmerksomhet i en årrekke, blir det nye bygget på Aker unikt. Det er få sykehus og andre helsebygg som er bygget i tre. England var tidlig ute, i 2011 åpnet Dyson center for neonatal care, en klinikk for mødre og barn etter premature fødsler i Bath. Etter åpningen har forskere sammenlignet resultater fra den nye og den gamle klinikken. Tallene viser at barna fikk 20 prosent mer søvn i trebygget. Mens 64 prosent av de premature overlevde i den gamle klinikken er overlevelsesraten nå 90 prosent. Hvor stor andel av forbedringen som skyldes bruken av tre, og hvor mye som skyldes andre medisinske fremskritt går ikke frem.

– At vi tør å satse på massivtre i et så stort helsebygg betyr at markedet for bruk av massivtre i konstruksjoner er voksende, sier Rune Reinaas, assisterende prosjektsjef for Nye Aker.

Arkitekt Brynildsen sier at i tillegg til god dokumentasjon på at folk føler seg bra og at stressnivået blir redusert i rom med mye tre så gir det i tillegg god akustikk og et lydbilde som oppfattes som mer behagelig enn lyd som reflekteres fra gipsplater, stål eller betong.

Enn så lenge har ikke massivtre vært brukt i somatiske sykehus. Til det er det for mye teknisk utstyr og krav til fleksibilitet. Det er derimot ført opp en rekke sykehjem med massivtre, og på Aker trekker de erfaringer fra disse.

– Vi jobber nå med hvor mye av treet som skal være eksponert. Målet vårt er så mye som mulig, men regelverket henger ikke med utviklingen. Det setter noen begrensninger, sykehusbygg er stort sett i de øvre risikoklassene og det betyr krav til brannhemmende overflater, sier Brynildsen.

Målet er å la det eksponerte treet spille sammen med naturstein og planter.

Eldes med verdighet

Siden slik bruk av tre i helsebygg ennå er ferskt finnes det lite erfaring. En utfordring kan være renhold.

LES OGSÅ

– En helt fabelaktig morsom måte å bygge på

– Det er studier som er motstridende, noen viser at tre kan være grobunn for bakterier, mens det er andre som viser at tre inneholder tresyrer som gjør det antiseptisk. Tre er derfor ikke nødvendigvis mindre hygienisk enn plast eller andre materialer, sier Reinås.

At treet ikke skal tåle hardt renhold over tid, og etter hvert bli stygt frykter ingen i prosjektteamet.

ARTIKKELEN FORTSETTER ETTER ANNONSEN

ANNONSØRINNHold

ABB

Havvindfartøy utrustes fra Norge

– Nei, overhodet ikke. Vi har jo god dokumentasjon på at for eksempel finérplater er langt mer robuste enn gipsplater. Dessuten eldes tre med verdighet, det er ingen som forventer at en trevegg skal se ut som ny etter at den har stått et par tiår, sier Reinaas

Plasseringen av sykehuset har møtt kritikk, blant annet på grunn av at tomten ligger tett på Ring 3 med mye trafikk.

– Det blir gode og tilgjengelige uteområder, med grøntområder mellom byggene og med mye beplantning. Vi har utformet byggene sør på tomten slik at pasienter som oppholder seg utendørs i minst mulig grad vil bli berørt av trafikkstøy. Jeg er trygg på at når vi får vist hvilke kvaliteter bygget og området har, så vil også mange endre oppfatning, sier Bøhler.

LES OGSÅ

Rambøll skryter Sykehusbygg opp i skyene: – På tide at de får mer ansvar

Les mer om:

[Arkitektur](#) [Bygg](#) [Helende arkitektur](#) [Massivtre](#) [Ous](#) [Sykehus](#)

Kommentarer (0)

ANNONSE

Tekniske byggfag i rivende utvikling: – De tekniske anleggene utgjør typisk halvparten av verdien i bygg

Adm. direktør og ansv. redaktør:

[Jan M. Moberg](#)

Digitalredaktør TU Media:

[Svein-Erik Hole](#)

Redaktør TU.no:

[Tor M. Nondal](#)

Redaktør Teknisk Ukeblad:

[Tormod Haugstad](#)

[Personvern/cookies](#)

[Brukeravtale](#)

All journalistikk er basert på [Vær varsom-plakaten](#) og [Redaktørplakaten](#)

© 1995-2022 Teknisk Ukeblad Media AS

Annonserer:

[Informasjon og priser](#)

Abonnere:

[Papirabonnement](#)

[Digitalt abonnement](#)

Kontakt oss:

[Kontaktinformasjon](#)

E-post redaksjonen:

[Nett - papir/blad](#)

RSS:

[RSS-feed forside](#)

Nyhetsbrev:

[Meld deg på vårt nyhetsbrev](#)

Besøksadresse:

Grensen 3, 0159 Oslo

Postadresse:

Postboks 380 Sentrum, 0102 Oslo

Fakturaadresse:

Teknisk Ukeblad Media AS

Postboks 380 Sentrum 0102 Oslo

faktura@tu.no

Telefon/faks:

23 19 93 00/23 19 93 01